

## Vyhrála Naděje v dějinách

Jednoznačným vítězem literární ankety Dobrá kniha se stal knižní rozhovor s Tomášem Petráčkem *Naděje v dějinách* (Vyšehrad).

Pro knihu hlasovalo 23 osobností. V historii této literární ankety dostala během třiačtyřiceti let víc hlasů jen kniha Miloše Doležala o P. Josefu Toufarovi (celkem 30). Je až symbolické, že nyní se hned za ni zařadil postulant Toufarova beatifikačního procesu, kněz a historik Tomáš Petráček. Že by mu číhošský mučedník pomohl svou přímluvou? V knižním rozhovoru, který s ním vedl Martin Bedřich, přibližuje Petráček jednak svou životní cestu a jednak poučen dějinami pléduje za vnímavou, neustrašenou a tvořivou tvář církve pro naši dobu, do níž má vnášet evangelium. A v závěru knihy dojde řeč i na P. Toufara. S vítězem ankety přinášíme rozhovor na str. 9.

Také druhé místo patří knězi, americkému františkánovi Richardu Rohrovi, za jeho představou *Univerzálního Krista*. Na bronzovou příčku letos dosáhly hned dvě knížky – a opět



Knižní rozhovor s knězem a historikem Tomášem Petráčkem se stal Dobrou knihou roku 2020. Snímek Vojtěch Vlček

z pera kněží. Salesián Zdeněk Jančařík vedl citlivý dialog s Ludmilou Javorovou v knize *Ty jsi kněz navěky* a nedávno zesnulý jezuita Jan Rybář ještě stačil vydat své fejetony a glosy v knížce *Rybář na poušti*.

Těsně za nimi skončily *Skoro modlitby* Karla Čapka vybrané a oglosované Martinem C. Putnou. O šestou příčku se opět podělily dvě knihy. Aleš Palán ve svých *Radách Pánu Bohu, jak vylepšit svět*, radí především nám lidem, jak nahlížet jedinečnost vlast-

ního života. Teolog Karel Skalický v prvním dílu svých pamětí *Vyznání na hraně času* a věčnosti zase vzpomíná na své mládí a odchod do exilu. Do první desítky, resp. jedenáctky, se probojovaly ještě čtyři tituly, které v této příloze rovněž představujeme.

V anketě letos hlasovalo 94 osobností pro tři knihy, které pokládají za dobré knihy roku 2020. Každý z udělených hlasů měl stejnou hodnotu. Nejúspěšnějším nakladatelem se letos stalo Argo (viz str. 16). JAN PAULAS

## Skoro jako pramen živé vody



V současnosti vychází každou chvíli kniha rozhovorů se zajímavou osobností. Jestliže se za této situace dokázala výrazně prosadit kniha *Naděje v dějinách*, v níž Martin Bedřich „zpovídá“ kněze a historika Tomáše Petráčka, je to po mém soudu tím, že do naší situace skutečně přináší něco jedinečného. Kromě řady sdělení, která jak bohatostí svého vyjádření, tak určitou precizností umožňují vhléd do různých peripetií posledních desetiletí u nás i v našem okolí, zprostředkovává čtenářům určité „strategické“ poselství.

Při jejím čtení se mi čím dál důrazněji připomínala věta jezuita Pierra Teilharda de Chardin z výboru *Chut žít*: „Vy všichni jste strašlivě fascinováni zlem, a proto nedokážete dát na úzkostné obavy dnešních lidí uspokojivou odpověď.“ Tomáš Petráček tímhle postižením totiž zjevně netrpí. Navzdory tomu, že jeho vlastní životní dráha je rozhodně na hony vzdálená od poklidného „proplování“, je mnohem spíš fascinován možnostmi zlu tvořivě čelit. A to v duchu svého oblíbeného Erasma Rotterdamského nikoli křečovitou agresí, nýbrž pokojnou vytrvalostí opřenou o věcnou kompetenci, která ví, že poslední slovo zlu patřit nebude. Je zkrátka protagonistou ofenzivního, svobodomyšlného křesťanství, jež sice ví o záluďnostech reálných dějin, ale nad nimi, za nimi

a někdy i skrze ně zahlédá ještě silnější důvody naděje. V dnešní skeptické, někdy až cynické atmosféře unavené postmoderny je to skoro jako pramen živé vody. Ti, kdo k němu zamíří, rozhodně nebudou litovat.

**Martin Bedřich – Tomáš Petráček: Naděje v dějinách** (Vyšehrad 2020) JIŘÍ ZAJÍC

**Pro knihu hlasovali:** Josef Beránek, František Burda, Miloš Doležal, Marie Kolářová, Markéta Koronthályová, Pavel Kosatík, Kateřina Koubová, Luboš Kropáček, Pavel Kuneš, František Kuneš, Václav Malý, Aleš Opatrný, Josef Pazderka, Angelika Pintířová, Josef Prokeš, Irena Pulicarová, Karel Satoria, Oldřich Selucký, Prokop Siostroznek, Hana Svanovská, Jaroslav Šebek, Václav Vacek a Jiří Zajíc.

## Výsledky ankety

### 1. MÍSTO: 23 HLASŮ

Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad)

### 2. MÍSTO: 9 HLASŮ

Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal)

### 3. – 4. MÍSTO: 7 HLASŮ

Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál)

Jan Rybář:

**Rybář na poušti** (Grantis)

### 5. MÍSTO: 6 HLASŮ

Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion)

### 6. – 7. MÍSTO: 5 HLASŮ

Aleš Palán: **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** (Prostor)

Karel Skalický:

**Vyznání na hraně času** (Trinitas)

### 8. – 11. MÍSTO: 4 HLASY

Neal a Matthew Lozano: **Otcovo srdce** (Doron)

Tomáš Kutil – Aleš Opatrný: **S Pánem Bohem se žije naživu** (Karmelitánské nakl.)

Martin Stöhr:

**Užitá lyrika** (Host)

Marek Vácha:

**Selfička** (Cesta)

**PAVEL AMBROS,***kněz a pastorální teolog*

1. Luisa Karczubová: **Blahoslavenství**. Mystická kniha Lásky Ježíšova otevřeného Srdce (Refugium) – v době plné falešných kompromisů je statečně přihlásit se poslušností víry ke svobodě Boha hovořit důvěrně. Teologie z Boží strany dává váhu tomu, kdo hovoří. Mnoho dlužíme ženám v církvi, když jim není popřáno sluchu. Nechme se obohatit jinými zornými úhly! 2. Karin Lednická: **Šikmý kostel**. Románová kronika ztraceného města v letech 1894–1921 (Bílá vrána) – když dáme lidem na periferiích hlas, objevíme život lidí, v nichž má Bůh zalíbení. Učinit z chudých Boží lid, tot program církve do blízké budoucnosti. Potřebují vnímat, že nejsou opuštěni. Žádná bolest nesmí být zapomenuta! 3. Tomáš Špidlík: **Matka Boží** (Refugium) – znovu jsem si uvědomil, že tajemství ženy, Matky a Panny, chrání naši lidskou tvář! Kardinál Špidlík je jako hospodář, který ze své bohaté zásoby vynášejí věci nové i staré.

**STANISLAV BALÍK,***politik*

1. Rio Preisner: **Kritika totalitarismu** (CDK a ÚSTR) – první kompletní vydání nedoceneného českého politického filozofa, jednoho z našich nejbystřejších mozků, který jasně viděl děje „za oponou“; 2. Hubert Wolf: **Celibát** (Prostor) – poctivý a skvěle napsaný historicko-teologický přístup k jednomu z vážných témat hýbajících minulostí i současností katolické církve; 3. Philippe Aries: **Dějiny smrti** (Argo) – druhé české vydání knihy, která nás nutí v náhledu na poslední věci člověka přehodnocovat, co považujeme za odvážné.

**JITKA BEDNÁŘOVÁ,***literární historička*

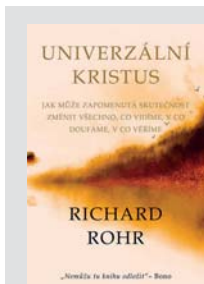
1. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion); 2. Zdeněk Volf (ed.): **Krátká báseň** (Protimluv); 3. T. S. Eliot: **Křesťan – kritik – básník** (Argo). Všechny tituly zařazují jako připomínku, že výživné pro duši křesťana nejsou jen tituly z Portálu, Karmelitánského nakladatelství apod.

**MARTIN BEDŘICH,***šéfredaktor Portálu a redaktor revue Salve*

1. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal); 2. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion); 3. Jan Assmann: **Kouzelná flétna**. Opera a mystérium (Malvern).

**PETR BENEŠ,***katolický kněz*

1. Zdeněk Kratochvíl: **Alternativy (dějin) filosofie** (Pavel Mervart) – při četbě této knihy jsem prožil radost z filozofie osvobozené od vnučeného systému a zohledňující zkušenost umění. A hlavně: filozofie podněcující ke kritickému a tvořivému, statečnému životu. K tomu, abychom ani v církvi nenaletěli systémově perfektní

**Richard Rohr: Univerzální Kristus**

(Barrister &amp; Principal 2020)

Autor je známým duchovním učitelem, který už milionům lidí pomohl uvědomit si, o co jde v otázkách víry a spirituality. Kniha je „strhujícím vyznáním o Ježíši jako člověku a Kristu jako Božím Synu. Nerozděluje ho ‚hereticky‘ na dvě složky, nýbrž dokáže jasnozřivě pojmenovat prostou skutečnost, že vtělením se Bůh stal provždy nedílnou součástí našeho, mého světa. Kristus je v Rohrově pojetí ve všem, odlesk jeho slávy lze najít i v přátelském pohledu mého psa,“ zdůvodnil svůj hlas pro tuto knihu P. Zdeněk Jančařík. A podobně to vidí frontman rockové skupiny U2 Bono, když o knize napsal: „Rohr vidí Krista všude a nejenom v lidech. Připomíná nám, že prvním vtělením Božím je samo stvoření světa, a říká, že ‚Bůh miluje věci skrze to, že se jimi stává‘. Už jen pro tuto větu – a je jich tam mnohem víc – nemůžu tu knihu odložit.“ Naše chápání Krista je často příliš omezeno naší kulturou. Rohrův pohled nás může duchovně inspirovat.

**Pro knihu hlasovali:** Martin Bedřich, Tomáš Biňovec, Tomáš Halík, Ladislav Heryán, Zdeněk Jančařík, Lukáš Jirsa, Otmar Oliva, Hana Pinknerová a Hana Svanovská.

a pojmově propracované, ale vlastně moci sloužící obrané starých modelů. Například: „Účinnou obranou (rozuměj: proti dezinformacím) není cenzura, a už vůbec ne diskuse, ale pokusy o zastavení úpadku vzdělanosti.“ 2. Flannery O’Connor: **Tajemství a mravy** (Argo) – jasně, břitce formulované myšlenky o umění, spisovatelství, víře a literatuře. Katolický autor musí být především pravdivý, ve světle víry musí vidět ostře i všechny deformace života a nepřistoupit na zjednodušování. „Nevinost jsme ztratili s prvotním hříchem a můžeme se k ní vrátit pouze prostřednictvím vykoupení, které přinesla Kristova smrt a naše liknavá účast na ní. Sentimentalita znamená tento proces v jeho konkrétních projevech přeskochit a dojít předčasně ke karikované podobě nevinosti.“ 3. Hans-Georg Gadamer: **Pravda a metoda** (Triáda) – klasické dílo o rozumění nejen ve vztahu k umění a humanitním vědám. Opět: hluboká radost z možnosti sledovat autorovo myšlení a být si vědom zodpovědnosti každé interpretační úlohy, včetně té kazatelské.

**Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová:****Ty jsi kněz navěky** (Portál 2020)

Knižní rozhovor salesiánského kněze s Ludmilou Javorovou, blízkou spolupracovnicí tajného biskupa Felixe Davidka, která byla po Davidkově návratu z vězení dlouhá léta jeho pravou rukou. Byla od něj dokonce tajně vysvěcena na kněž, což vyvolalo rozkol i v samotné skryté církvi. Právě tento kontroverzní krok je hlavním motivem knihy, kde ale Javorová vzpomíná i na své dětství a mládí. Převážná část knihy je pak věnována pětadvaceti letům její spolupráce s Felixem Davidkem. Vykresluje nejen jeho povahu a osobité přístupy, nýbrž i pohnutý závěr jeho života. Její cenná výpověď je ovlivněna hlavně snahou očistit Davidkovo jméno a jeho motivace. Sama pak v závěru hovorů dává nahlédnout do svého duchovního světa, do své spirituality skrytosti. Jančařík v knize zprostředkoval svědectví jednoho z posledních žijících svědků Davidkova nekonformního společenství a v závěru opatřil knihu užitečnými poznámkami k popisovaným dobovým událostem či vzpomínaným osobnostem.

**Pro knihu hlasovali:** Daniela Drtinová, František Kunetka, Martin C. Putna, Jan Regner, Jaroslav Šebek, Jiří Trávníček a Václav Vacek.

važují se mít za to, že podobná reflexe smyslu filozofie dějin a dějinnosti v českém kontextu křesťansky orientovaných autorů zatím nemá srovnání. Petrácovi se podařilo propojit několik silných stránek jeho osobnosti (jako striktní erudice v několika oborech, schopnost syntézy, inovativní původnost, medvědí paměť, vypravěčské nadání a logická důslednost argumentací) v hutný, srozumitelný a poutavý celek radostně realistického křesťanství bez nostalgického sentimentu, bolestinského dojmání nad tzv. křesťanskou minulostí či škarohlídského pohledu na současný svět;

2. Pavel Hošek: **Sloužím Tajnému ohni** (CDK) – mimořádně čtivé sestupování do hlubin duchovních zdrojů a imaginace J. R. R. Tolkiena odhalující důležitost fantazie, která je čidlem a nástrojem vnímání, díky němuž se lidé mohou vydat na cestu ohledávání skrytých stránek skutečnosti vetkaných do struktury stvoření;

3. Jiří Příbáň, Jakub Špaňhel: **Italské črty** (Kant) – nespoutané nadšení, závrat, schopnost číst místa jako existenciálně důležité topography a zachytit v nich exploze ducha. To vše v symbolickém sepětí s podmanivou krásou obrazů Jakuba Špaňhela, kde se spojuje kontrapunkt expresivity a kontemplace.

**MARTA LUCIE CINCIALOVÁ,***řeholní sestra a proděkanka***CMTF UP**

1. Charles Journet: **Sedm Kristových slov na kříži** (Krystal OP) – autor, který nezklame; 2. Otto Neubauer: **Mission Possible**. Příručka k nové evangelizaci (Doron) – inspirativní povzbuzení; 3. Chiara Amirella: **Boží průlom v římském podsvětí** (Paulinky) – svědectví o spolupráci člověka s Bohem.

**MILOŠ DOLEŽAL,***básník a spisovatel*

1. Rudolf Matys: **Společný jmenovatel** (Torst) – skutečná literární událost roku, hutný výbor z celoživotní pouti literaturou a uměním vzácného eseisty, básníka, editora, plachého křesťana; 2. Martin Bedřich – Tomáš Petrác: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – kněz, pedagog a historik T. Petrác není zapouzdřený šnek, ale muž radosti a vzdělané otevřenosti, který intenzivně žije v současném světě a pokouší se mu porozumět, přečíst ho, druhým rozšířovat; 3. Vít Machálek: **Prezident lidskosti** (Academia) – monografie věnovaná Emilu Háchovi. Celostní pohled, který pozorně vnímá Háchovo žité křesťanství a mnohá těžká dilemata.

**DANIELA DR TINOVÁ,***novinářka a moderátorka*

1. Rozhovor Zdeňka Jančaříka s Ludmilou Javorovou: **Ty jsi kněz navěky** (Portál); 2. Carlo Rovelli: **Rád času** (Argo a Dokořán); 3. Josef Formánek: **Knihy o tichu** (Gekko).

**DOMINIK DUKA,***kardinál a arcibiskup pražský*

1. Marek Šmíd: **Vatikán a sovětský komunismus 1917–1945** (Triton) – bez porozumění piánskému papežství 20. století nelze pochopit ani 20. století, ale nelze se orientovat ani dnes ve 21. století; 2. Robert kardinál Sarah a Benedikt XVI.: **Z hloubi srdce** (Hesperion) – nejen hloubka myšlení Benedikta XVI., ale i nahlédnutí do katolické duše afrického kardinála s jedinečnou intelektuální erudiicí! 3. Tomáš Machula: **Tomáš a jeho sumy** (Jihočeská univerzita) – kniha nám umožní větší pochopení pro dějiny myšlení a racionální argumentace v době nabubřelé emocionální pandemie, která je stejně nebezpečná jako covid-19.

**ZDENĚK A. EMINGER,***teolog a publicista*

1. Anna Kamińska: **Z jiskry a prachu** (Měsíc ve dne); 2. Jan Rybář: **Rybář na poušti** (Grantis); 3. Karel Skalický: **Vyznání na hraně času a věčnosti**. Všechny cesty vedou do Říma (Trinitas).

**MILOSLAV FIALA,***katolický kněz*

1. Karel Skalický: **Vyznání na hraně času a věčnosti** (Trinitas) – významný teolog čtivě popisuje svou dramatickou cestu z diktatury na svobodu, aby se mohl stát knězem; 2. Aleš Palán: **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** (Prostor) – běžné životní situace poskytují autorovi příležitost k citlivému poznání vnitřní tváře jednajících lidí; 3. Karel Hvizďala: **Věta jako povolání** (Universum) – slova bystrého a zkušeného pozorovatele lidí a událostí ukazují vývojové trendy společnosti v posledním půlstoletí.

**ZORA FREIOVÁ,***překladatelka*

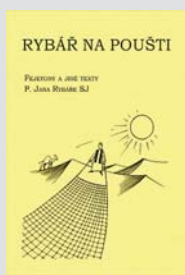
Knihu navrhuji jen jednu, ale vydá za několik. Martin Hilský: **Shakespeareova Anglie**. Portrét doby (Academia) – fascinující zasvěcený výklad o nejrůznějších prvcích a stranách alžbětinské doby.

**JAN GRAUBNER,***arcibiskup olomoucký*

1. Karel Kavička: **Svatý Jan Sarkander** (Flétna) – slavnostní publikace k výročí 400 let od smrti světce; 2. **Dotek tvého ticha**. Výběr ze španělské mystické poezie (Refugium) – autory šesti staletí přebásnil biskup Josef Hrdlička; 3. Tomáš Parma: **Rytíři, dámy a poutníci** (Univerzita Palackého Olomouc) – dějiny a současnost Rytířského řádu Božského hrobu jeruzalémského a jeho působení v českých zemích.

**ŠÁRKA GRAUOVÁ,***překladatelka a portugalistka*

1. Tomáš Halík: **Noc prázdných kostelů** (Nakl. Lidové noviny); 2. Jan Roskovec: **Evangelium podle Jana** (Česká biblická společnost); 3. Václav Černý a Jiří Pelán: **Italská renesanční literatura** (Karolinum).

**Jan Rybář: Rybář na poušti** (Grantis 2020)

Knížka přináší fejetony, glosy a jiné drobné texty, kterými autor reflektoval dění kolem sebe, ale hlavně postavení křesťana v dnešním světě. Slovy jednoho z účastníků ankety jde o „minutová odlehčená čtení od muže žijícího evangeliem“ (P. Kuneš). P. Jan Rybář patřil ke generaci hrdinů, mučedníků a svědků víry druhé poloviny 20. století, kteří v dobách nesvobody museli za své postoje snášet vězení, ponižování a všemožné ústrky. Tato životní zkušenost se promítla i do jeho moudrého a vtípného nahlédu na dnešní dění, kterému ovšem nechýbí pevné zakotvení. „Díky tomu za každým jeho slovem nešustí papír ani patos, ale konkrétní lidský, křesťanský a kněžský život, takže jsou to slova a myšlenky, které je nutno brát vážně, skála, na které se dá stavět,“ píše v úvodu knížky Tomáš Petráček s tím, že Rybářova radost z víry, svoboda a autenticita jsou nakažlivé. I když někdy dokáže pěkně tnout do živého a promluvit do svědomí. To je ostatně již od biblických časů údělem Božích proroků.

**Pro knihu hlasovali:** Tomáš Biňovec, Zdeněk E. Eminger, Martin Holík, Jan Hrubý, Markéta Koronthálová, Pavel Kuneš a Václav Vacek.

**JIŘÍ GRYGAR,** *astrofyzik***1. Cyrilometodějský kalendář 2021** (Katolický týdeník)

– v této těžké době se podařilo redakci kalendáře oslovit vynikající osobnosti, jež dokázaly svými psanými, fotografickými i výtvarnými příspěvky povzbudit čtenáře, kteří prožívají těžké chvíle koronavirového obležení, jež nás i naše nejbližší ohrožuje neviditelnou nakažlivou, aby si nezořovali a neztratili víru, že zákeřný vir přemůžeme;

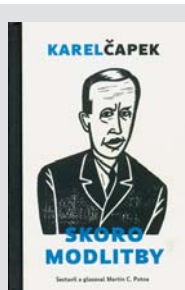
2. Petr Čornej: **Jan Žižka** (Paseka) – monumentální dílo znalce husitské doby zobrazuje díky poznámkovému aparátu na úrovni vědecké monografie rozporuplnou postavu Jana Žižky, který začínal jako loupežný rytíř, aby se posléze stal obávaným velitelem husitských vojsk. Žižka ovšem svým přesvědčením, že je správné trestat smrtí odpadlíky od jeho pojetí víry, uvrhl v krátké době (1420–1424) české země do hlubokého úpadku, z něhož se naši předkové vzpamatovávali téměř dvě století;

3. Jiří Vácha: **Meze darwinismu** (MUNI 2020) – autor je emeritní uni-

verzitní profesor na lékařské fakultě Masarykovy univerzity a současně se věnuje vztahu přírodních věd a soudobé filozofie v knize, která vysvětluje, jak pokročila evoluční teorie od Darwinovy epochy a co to znamená pro biologii, ale též filozofii. Autor se opírá o světovou literaturu (téměř 250 odkazů) a sám přináší pozoruhodně originální myšlenky k evoluční teorii i soudobé filozofii přírodních věd.

**TOMÁŠ HALÍK,***duchovní a vysokoškolský pedagog*

1. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal) – provokativní inspirace pro nové chápání Krista; 2. Ivan Krastev: **Už je zítřka?** Jak pandemie mění Evropu (Karolinum) – cenné zamyšlení nad tím, čím rok 2020 změnil svět; 3. Mary Heimann: **Československo – stát, který zklamal** (Petřkov) – užitečný pohled zvnějšku, tvrdě korigující naše sebeoslavující a sebeomlouvající národní mýty. Nepříjemná, ale potřebná četba.

**Karel Čapek – Martin C. Putna: Skoro modlitby** (Biblion 2020)

Literní historik Martin C. Putna sestavil milou knížku – jakousi „modlitební čítanku“, jež dokládá Čapkovu „plachou zbožnost“ (jak ji kdysi trefně označil Tomáš Halík) a její vývoj v čase. Putna se soustředil na duchovní motivy a z Čapkova rozsáhlého díla vybral ukázky, které pak rozdělil do tematických kapitol, jako např. Bůh, Víra, Stvoření, Bible nebo Čapek modlí se. Vybrané Čapkovy „skoro modlitby“ také krátce oglosoval. „Bůh skrytý – a Bůh zpravidla mlčí. To bohové tohoto světa pořád něco vyřvávají. I modlitba k němu pak může být němá – modlitba beze slov, modlitba gestem,“ píše Putna na okraj jedné Čapkovy ukázky. Nechce z Čapka dělat zbožného katolíka, ukazuje naopak jeho nejistotu, opatrnost, až cudnost, má-li hovořit o Bohu. Čapek raději sahá po biblických příbězích, na něž často odkazuje nebo je přímo zpracovává ve svých apokryfech. Vnímáme tu ale i proměnu jeho zbožnosti od nezávazné hravosti k modlitbám v čase národního ohrožení v roce 1938.

**Pro knihu hlasovali:** Jitka Bednářová, Martin Bedřich, Tomáš Holub, Pavel Hošek, František Kunetka a Jan Šulc.

**KAREL HERBST,** *emeritní biskup*

1. Erna Putzová: **Sedlák proti Hitlem** (Karmelitánské nakl.); 2. Tomáš Kutil – Aleš Opatrný: **S Pánem Bohem se žije na živo** (Karmelitánské nakl.); 3. Pavel Šafr: **Češi mezi pravdou a lží**. Příběhy z české historie očima novináře (Free Czech Media).

**LADISLAV HERYÁN,***kněz a bibliista*

1. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal); 2. Gregory Boyle: **Kérky na srdci** (Paulínky); 3. Kateřina Lachmanová, Ludmila Böhmová: **Komenský by zajásal**. Příběh Siriri (Doron).

**MARTIN HOLÍK,***kněz a ředitel Radia Proglas*

Madeleine Albrichtová: **Peklo a jiné destinace** (Argo) – humor, ironie a zároveň autenticita výpovědi mimořádné ženy; 2. Jan Rybář: **Rybář na poušti** (Grantis) – ve stáří se člověk může začít bát, zanevřít na bezbožný svět, anebo okřát a využít potenciálu moudrého stáří. Nedávno zesnulý P. Jan Rybář přilnul bezpodmínečně ke druhé možnosti; 3. N. T. Wright: **Bůh v karanténě**. Křesťanský pohled na pandemii (Biblion) – stále plně aktuální a tolik potřebná myšlenková opora praktikujících křesťanů. Přemýšlivý muž, anglikán s nohama na zemi.

**TOMÁŠ HOLUB,** *biskup plzeňský*

1. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion); 2. **Dotek tvého ticha**. Výběr ze španělské mystické poezie (Refugium); 3. Tomáš Kutil – Aleš Opatrný: **S Pánem Bohem se žije na živo** (Karmelitánské nakl.).

**PAVEL HOŠEK,** *teolog a religionista*

1. David Klimeš: **Česko versus budoucnost**. Naše dnešní krize a jak z ní ven (Vyšehrad); 2. Daniel Prokop: **Slepé skvrny** (Host); 3. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion).

**JAN HRUBÝ,** *výtvarník a trvalý jáhen*

Uvedu jen jednu: Jan Rybář: **Rybář na poušti** (Grantis) – „Jsou verše, které snad čte rád i Pán Bůh!“ Dnes již to autor tohoto citátu ví jistě – P. Rybář zemřel 14. ledna 2021.

**PETR HRUŠKA,***básník a literární vědec*

1. Pavel Rajchman: **Zboží** (Triáda) – Rajchman poezii nepíše, Rajchman poezii prožívá; 2. Martin Stöhr: **Užitá lyrika** (Host) – Stöhr poezii nedělá, Stöhr se poezií nechá dělat; 3. Francisco Delicado: **Portrét pěkné Andalusanky** (RUBATO) – nelíčené kouzlo líčení.

**ZDENĚK JANČAŘÍK,***kněz a publicista*

1. Mezi nejchytřejší a nejzábavnější knížky roku řadím **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** Aleše Palána (Prostor). Je to chytré téma, ale psa-

ní o něm by mohlo být „na jedno brdo“. Ovšem Palán se za ta léta, co se známe, vypracoval v psavce čapkovského rodu, který je mistrem detailu, prostého postřehu, citlivým pozorovatelem a vtipným glosátorem. A především: kniha není suchopárným traktátem o Boží trojici! Tak nějak by se mohla psát živá teologie; 2. **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal) františkána Richarda Rohra je strhující vyznání o Ježíši jako člověku a Kristu jako Božím Synu. Nerozděluje Ježíše Krista „heretický“ na dvě složky, ale dokáže jasnou a živou pojmenovat prostou skutečnost, že vtělením se Bůh stal provždy nedílnou součástí našeho, mého světa. Kristus je v Rohrově pojetí ve všem, odlesk jeho slávy lze najít i v přátelském pohledu mého psa; 3. Kniha Jiřího Hanuše **Rio Preisner** (Books & Pipes). Portrét konzervativního myslitele je nejen splaceným dluhem jednomu z velkých českých filozofů a překladatelů, ale také zajímavou exkurzí do myšlenkového světa konzervativního katolíka, který přes dlouholetý pobyt v Americe neztratil kontakt se svou starou Evropou.

#### MARTA VESELÁ JIROUSOVÁ,

*básnířka, výtvarnice a učitelka*  
1. Tereza Šustková: **Tiha vlny** (Host);  
2. Martin Stöhr: **Užitá lyrika** (Host);  
3. Petra Dvořáková: **Vrány** (Host).

#### LUKÁŠ JIRSA,

*filmový kritik a dramaturg TV Noe*  
1. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal) – jak může zapomenutá skutečnost změnit všechno, co vidíme, v co doufáme, v co věříme; 2. Hiromi Ogata: **Jak zní svět s kocourem Kosmonosem** (Pavel Janšta – HiP, ArtMap) – japonská malířka vede k pozornosti vůči světu děti i dospělých. Krásná kniha; 3. Alžběta a Vratislav Hláškoví: **(Re)design rodiny pro 21. století**. Tipy a inspirace pro rodiče ve 22 kapitolách (Institut fyziologické socializace) – výchovné zkušenosti rodiny, kterou prošlo 30 dětí a mladých lidí.

#### ROMAN JOCH,

*publicista a překladatel*  
1. Ben Shapiro: **Jak zachránit západní civilizaci** (Leda) – dílo hvězdy amerického internetu a židovského autora o tom, proč je západní křesťanská civilizace nejlepší nadějí lidstva; 2. Walt Heyer: **Odvracená tvář transgenderu** (Klika) – autor, který se z muže stal ženou a z ženy opět mužem, varuje před touto šílenou ideologií transgenderu; 3. Tuvia Tenenbom: **Spím v Hitlerově pokoji** (Zed) – smutně vtipné cestování židovského autora po dnešním Německu, včetně jeho tureckých islámských komunit.

#### MARTINA TEREZIE KALÁBOVÁ,

*středoškolská profesorka*  
1. Brian O'Leary: **Čím dál větší Bůh**. Zkoumání ignaciánské spirituality (Refugium); 2. Jan Larisch: **Budovatelé katolické akce** (Matice cyrilome-



#### Aleš Palán: Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět (Prostor 2020)

Kniha přináší čtyřicet „zlepšováků“, jak zdokonalit náš svět, které autor nenavrhuje politikům, ekonomům ani různým aktivistům, ale rovnou Pánu Bohu. Za těmito „radami“ Stvořiteli se však skrývá Palánovo zamyšlení nad tím, jak krásně je to ve světě zařízeno, tedy v Božím stvoření, a co bychom mohli a měli zlepšit my lidé, abychom to Pánu Bohu tolik nezakazili. Nejsme sice tak špatní, jen zkrátka máme na víc. Až čapkovsky si Palán s nadhledem i humorem všímá obyčejných věcí, banálních situací i našich strachů a slabostí, aby je nasvítit z nečekaného úhlu. Možná ho k tomuto vyzrálému pohledu dovedly i jeho předchozí knihy se šumavskými samotáři. Jak napsala Alena Scheinostová v recenzi v KT, z knihy totiž dýchá „vnitřní klid, shovívavý humor, a především hluboká vděčnost za všechno a všechny – vděčnost tomu, komu by podle názvu knihy Palán hodlal radit“. Jeho vtipná zamyšlení navíc doprovázejí vtipné ilustrace spolupracovníka KT Jana Hrubého.

**Pro knihu hlasovali:** Miloslav Fiala, Zdeněk Jančařík, Luboš Kropáček, Antonín Randa a Marie Svatošová.

toděská); 3. Jan Larisch: **Mons. ThDr. Franz Linke**. Katecheta, pastoralista, politik, prabošt významné kapituly u kostela sv. Václava v Mikulově (Martin Koláček – E-knihy jedou).

#### MAX KAŠPARŮ,

*kněz a lékař*  
1. František Koukolík: **Sociálně úspěšní psychopati** (Galén); 2. Daniel Prokop: **Slepé skvrny** (Host); 3. Carl Gustav Jung: **Psychologické typy** (Portál).

#### VOJTĚCH KODET,

*katolický kněz*  
1. Neal Lozano, Matthew Lozano: **Otcovo srdce** (Doron); Jan Roskovec: **Evangelium podle Jana** (Centrum biblických studií); 3. Tomáš Kutil – Aleš Opatrný: **S Pánem Bohem se žije na živo** (KNA).

#### MARIE KOLÁŘOVÁ,

*kancléřka Arcibiskupství pražského*  
1. Thomas Frings: **Bůh nefunguje, a proto v něho věřím** (Portál) – motto: Uč mě v tichu své přítomnosti rozumět tajemství, kterým jsem; 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje**

**v dějinách** (Vyšehrad) – v dějinách jako místu přítomnosti Boha, jako prostoru, ve kterém Bůh promlouvá; 3. Daniel Prokop: **Slepé skvrny**. O chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti (Host) – poučná analýza naší společnosti doložená přesvědčivými analýzami a daty.

#### MARKÉTA KORONTHÁLYOVÁ,

*klasická filoložka*  
1. **Rybář na poušti**. Fejetony a jiné texty P. Jana Rybáře SJ (Grantis); 2. Tomáš Halík: **Čas prázdných kostelů** (Nakl. Lidové noviny); 3. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad).

#### JOSEF KOŘENEK,

*lékař a básník*  
Richard Čemus: **Život není čas, ale setkání** (Karmelitánské nakl.) – autor skvěle přibližuje slunce víry, sílu lásky a vitalitu realistické moudrosti kardinála Tomáše Špidlíka; 2. Jaroslava Sladká, Jan Žaloudík: **Protože bloudíme, je o čem mluvit** (Vyšehrad) – moudrá, poučná, aktuální publikace; 3. Jan Paulas, Renáta Holčáková, Jo-

sef Pala: **Cyrlometodějský kalendář 2021** (Katolický týdeník) – vzácné kompendium povzbuzujících a orientujících postojů, nejen pro nás věřící.

#### PAVEL KOSATÍK,

*spisovatel*  
1. Karel Skalický: **Vyznání na hraně času a věčnosti**. Všechny cesty vedou do Říma (Trinitas); 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 3. Milena Šimssová: **Dlouhý běh Jana Šimsy**. Vzpomínky, články, rozhovory, dokumenty, dopisy (Eman).

#### KATEŘINA KOUBOVÁ,

*šéfredaktorka KT*  
1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 2. Daniel Anýž: **Jdu s hlavou vztyčenou**. Příběh rodiny Milady Horákové (Zed); 3. Vojtěch Novotný: **Martyr Christi**. P. Adolf Kajpr SJ (1902–1959) (Karlo-linum).

#### ONDŘEJ KOUPIL,

*bohemista*  
1. **Béowulf** (Jitro) – přel. Jan Čermák; 2. Jan Havlíček: **Řezané květiny**. Ritor-nely (Stará škola); 3. Jiří Glonek: **Na Jeseníky!** O putování jeseníckými horami, turistických bedekrech a mapách do roku 1945 (Vědecká knihovna v Olomouci).

#### LUBOŠ KROPÁČEK,

*orientalista*  
1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 2. Karel Skalický: **Vyznání na hraně času a věčnosti** (Trinitas); 3. Aleš Palán: **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** (Prostor).

#### MAGDALENA KŘENKOVÁ,

*výtvarnice*  
1. Lucie Tučková: **Sítem slov** (Novela bohemica); 2. Miloš Doležal: **Do posledních sil** (Host); 3. Renáta Fučíková, Lenka Křížová, Kateřina Tučková a kol.: **Hrdinky**. Příběhy významných českých žen (Universum).

#### PAVEL KUNEŠ,

*katolický kněz*  
1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – historik Petráček ukazuje, že žijeme v nejpříhodnější době pro pomoc lidem i světu cestou Pána Ježíše; 2. Jakub Szántó: **Z Izrasty s láskou** (Argo) – dlouholetý reportér z Blízkého východu dovede být blízko Židům i Palestincům; 3. Jan Rybář: **Rybář na poušti** (Grantis) – minutová odlehčená čtení od muže žijícího evangeliem.

#### FRANTIŠEK KUNETKA,

*kněz a teolog*  
1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 2. Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál); 3. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion).



#### Karel Skalický: Vyznání na hraně času a věčnosti

*Všechny cesty vedou do Říma* (Trinitas 2020)  
Kniha přináší první část pamětí významného českého teologa, v nichž zachycuje svých prvních 22 let života. Své vzpomínky začíná už u svých rodičů, u jejich seznámení v šumavském Stožci, a pak líčí své dětství a dospívání, přibližuje svá studia, touhu stát se hudebníkem, ale i svá osudová setkání. Jedno z nich ho vedlo k úvahám o kněžství a nakonec i k emigraci v létě 1956. Jeho prvními kroky ve svobodném světě a hledáním dalšího směřování pak končí první díl těchto pozoruhodných pamětí. Zvláště silnou kapitolu knihy tvoří Skalického závěrečné Žalozpěvy – texty, v nichž se po překročení hranice do Rakouska vyrovnává se ztrátou domova a nejbližších lidí. Karel Skalický je známý jako významná osobnost českého exilu v Římě, jeho jméno je spojeno s Nepomucenem, se službou českým uprchlíkům i kardinálu Josefu Beranovi, s českou Křesťanskou akademií v Římě a dalšími aktivitami. Málokdo však znal jeho předchozí život a rodinné prostředí, odkud vzešel.

**Pro knihu hlasovali:** Zdeněk A. Eminger, Miloslav Fiala, Pavel Kosatík, Luboš Kropáček a Josef Prokeš.

**KATEŘINA LACHMANOVÁ,**  
*teoložka a psycholožka*

1. Otto Neubauer: **Mission Possible.** Příručka k nové evangelizaci a dialogu (Doron); 2. Gregory Boyle: **Kérky na srdci** (Paulínky); 3. Dom Samuel: **Synové světla v čase zkoušky.** Rozprava mnicha o jednotě v protivenství (Triáda).

**JAN LARISCH,**  
*katolický kněz*

1. Diego Fares: **Deset doporučení papeže Františka kněžím** (Paulínky); 2. Tomáš Špidlík: **Otčenáš** (Refugium); 3. John Henry Newman: **Ztráta a zisk.** Příběh konverty (Hesperion).

**TOMÁŠ MACHULA,***filozof a rektor Jihočeské univerzity*

1. Bernard z Clairvaux: **Kázání na žalm Qui habitat** (Krystal OP); 2. Sean Davidson: **Marie Magdalena – prorokyně eucharistické lásky** (Hesperion); 3. Vojtěch Novotný: **Martyr Christi.** P. Adolf Kajpr (1902–1959) (Karolinum).

**VÁCLAV MALÝ,***pomocný biskup pražský*

1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 2. Tim Marshall: **Věk zdí.** Proč dnes všude na světě vyrůstají nové hradby (Rybka Publishers); 3. Kateřina Lachmanová, Ludmila Böhmová: **Komenský by zajásal** (Doron) – rozhovor o Středoafrické republice.

**TOMÁŠ MAZAL,***editor, fotograf a publicista*

1. Lucie Tučková: **Sítem slov** (Nove-la bohemia) – obsahem i grafickým zpracováním více než dobrá kniha! 2. Ivan Wernisch: **Don Čičo má v klopi orchidej** (Malvern) – četba osvěžení se opakovaně budete vracet na začátek; 3. Jan Vladislav: **Lidský los** (Torst) – umění formulovat i text nevelkého rozsahu.

**MARCELA NEUŽILOVÁ,***spisovatelka*

1. Joël Pralong: **Cesta důvěry se sv. Terezičkou – z úzkosti, deprese, pocitu viny** (Portál); 2. Neal Lozano, Matthew Lozano: **Otcovo srdce** (Doron); 3. Storzio Omartianová: **Síla modlitby za vaše vnoučata** (Paulínky).

**VOJTĚCH NOVOTNÝ,***teolog a děkan KTF UK*

1. Thomas Söding: **Boží Syn z Nazareta.** Ježíš v novozákonních spisech (Vyšehrad); 2. Ulrich G. Leinsle: **Úvod do scholastické teologie** (Karolinum); 3. Marek Šmíd: **Vatikán a sovětský komunismus 1917–1945** (Triton).

**OTMAR OLIVA,***akademický sochař*

1. Petr Glogar, Ladislav Heryán, Pavel Pola, Josef Prokeš, Tomáš Roule, Petr Vacík: **U ambonu** (Portál); 2. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal). Stručně o obou knihách:

**Neal Lozano, Matthew Lozano: Otcovo srdce**  
(Doron 2020)

„Je to krásná kniha, plná naděje. Velmi důležitá kniha!“ píše v úvodu John Eldredge. „Jako topící se člověk, který lapá po vzduchu, jsem si nově uvědomil Boží lásku ke mně i význam mého synovství. Vrátit se „domů“ do Otcova srdce je naší nejhlubší a nejnaléhavější potřebou,“ přiznává dál s tím, že sám má na svého pozemského otce (podobně jako mnozí jiní) smíšené vzpomínky, které mu způsobily hluboká zranění. Taková zranění se promítají i do našeho chápání Boha Otce a vztahu k němu.

Proto je potřebujeme uzdravit, ale také zjistit, co ke mně samotný Bůh skutečně „cítí“, zda je doopravdy tak dobrý, jak ho popisuje Ježíš. Právě tento „návrat domů“ nám pomáhá najít společná otce a syna Lozanových. Odkrývá životodárnou pravdu Boží lásky ke každému z nás. Umožňuje nám spatřit a zakusit něžnou lásku Otce, který je „abba“ – „táta“, jak o tom často mluví i papež František. Kniha je tak určena nejen těm, kteří se cítí prázdní a opuštěni, ale i těm, kdo už sice Boha znají, ale chtějí se víc přiblížit jeho srdci.

**Pro knihu hlasovali:** Vojtěch Kodet, Marcela Neužilová, Karel Skočovský a Jana Svobodová.

církev žije! 3. Sv. Kateřina Sienská: **Dialog** (Krystal OP) – už ve čtvrtém vydání, ale pro mě žhavá novinka – právě včas.

**ALEŠ OPATRNÝ,***kněz a pastorální teolog*

1. Richard Čemus: **Život není čas, ale setkání** (Karmelitánské nakl.) – autentické setkání s kardinálem Špidlíkem prostřednictvím jeho řádového spolubratra a žáka; 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – lze dobře vnímat jako obohacení historií pro zvládnání dneška; 3. Hubert Wolf: **Krypta.** Kapitoly z dějin křesťanství od středověku po současnost (Vyšehrad) – i zde vidím inspiraci z dějin pro zvládnání výzev dneška a zítřka.

**ALEŠ PALÁN,***spisovatel*

1. Sebastiano Vassalli: **Chiméra** (Pistorius & Olšanská) – severoitalské Kladiivo na čarodějnice, skvěle strukturovaný příběh, kde černá je někdy bílá a všechno je poněkud složitější; 2. Viktorika Hlaváčková: **Hory a neko-**

**nečno** (BWT Books) – Gruzí a Ázerbájdžánem sama, pěšky, s lehkým batohem a otevřenou myslí; 3. Orhan Pamuk: **Cośi divného v mé hlavě** (Argo) – turecký nobelista o obyčejných lidech z předměstí neobyčejného města Istanbul.

**JOSEF PAZDERKA,***novinář a šéfredaktor online deníku Aktuálně.cz*

1. Daniel Anýž: **Jdu s hlavou vztyčenou.** Příběh rodiny Milady Horákové (Zed); 2. Marek Orko Vácha: **Selфіčka** (Cesta); 3. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad).

**JAN PEŇÁZ,***katolický kněz*

1. Michal Altrichter: **Na počátku nebyl koronavirus, ale Bůh** (Refugium) – i když si někdo řekne, že je to ušitá horkou jehlou, považuji to za pečlivě udělaný kus, hladce i obrace, pravdivě a upřímně na obě strany, žádné strašení, ale ani žádné falešné mazání mezu; 2. John C. Lennox: **Kde je Bůh v době koronaviru?** (Brněnská tisko-

vá misie) – biblické zamyšlení nad celou věcí dovedené v duchu evangelia k důvěře v Pána Ježíše; 3. Petr Piřha: **Růženc se sv. Anežkou Přemyslovnou** (Poustevník) – pěkné přiblížení vznešených rolí ženy: mateřství i panenství, charita i politika.

**TOMÁŠ PETRÁČEK,***kněz a historik*

1. Debra Hirsch: **Svatý sex** (Biblion); 2. Miloš Doležal: **Když není motorka, lépe chodit pěšky.** Po stopách P. Josefa Toufara (Nezávislý podmelechovský spolek); 3. George Steiner: **Na Modrovousově hradě.** Několik poznámek k redefinici kultury (Dauphin).

**DANIEL PFANN,***vězeňský kaplan*

1. Milena Šimsová (ed.): **Dlouhý běh Jana Šimsy.** Vzpomínky, články, rozhovory, dokumenty, dopisy (Eman) – málokdo dokázal v 70. a 80. letech minulého století tak sjednocovat katolíky, evangelíky, literáty, „undergroundníky“ i komunisty, lidi z disentu i z oficiálních struktur jako Jan Šimsa, evangelický farář, teolog, politický vězeň, signatář Charty 77 a člen Klubu lesní moudrosti; 2. Dora Kaprálová: **Ostrov** (Druhé místo) – skvělé vykreslené příběhy, situace, prostředí ve formě velice příjemně čtivých povídek. Udělají radost; 3. Margot Vanderstraeten: **Mazi tov** (Garamond) – belgická spisovatelka a novinářka vstoupila do ortodoxní židovské rodiny. Kniha patřila v Belgii a Nizozemsku v minulých letech mezi 10 nejprodávanějších. Belgická královna Mathilde tento autobiografický román označila za jednu z nejdůležitějších knih. Skvělé počtení!

**HANA PINKNEROVÁ,***spisovatelka*

1. Rob Bell: **Láska vítězí** (Biblion); 2. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal); 3. Pavel Hošek: **Sloužím Tajnému ohni** (CDK).

**ANGELIKA PINTÍŘOVÁ,***řeholní sestra a pedagožka*

1. Jednoznačný favorit je pro mě **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – rozhovor s Tomášem Petráčkem; 2. Luc Ferry: **Řecké mýty.** Mytologie a filosofie. (Garamond) – přel. Joseph Vedlich; 3. Miloš Doležal: **Když není motorka, lépe chodit pěšky** (Nezávislý podmelechovský spolek).

**PETR PITHART,***právník a publicista*

1. Jiří Peňás: **Výpravy pro starší a pokročilé** (Echo Media) – kam že? Do prostorů a časů evropských, převážně českých. Jímavé líčení pomíjivých světů duchovních i hmotných; 2. Mojmir Hampl: **Pro Čechy je nebe nížko.** Pojďme chtít víc! (Grada) – jaké nebe? Národa údajně „nejateističtějšího“? 3. Rudolf Chmel (ed.): **Bolo raz jedno vydavateľstvo...** Štvrtstoročie Kalligramu 1991–2016 (Absynt) – historie stredoevropského kulturně-

**Tomáš Kutil – Aleš Opatrný:**

**S Pánem Bohem se žije na živo** (Karmelitánské nakl. 2020) Kniha s duchovními tématy vyšla Mons. Aleš Opatrnému už celá řada. Oblíbený zpovědník i duchovní průvodce v nich píše o zpovědích, rodinném životě, manželství i třeba o doprovázení nemocných. Jeho životní příběh ale zná málokdo. V knižním rozhovoru s redaktorem KT dává nahlédnout do svého soukromí, zázemí i názorů. Dozvídáme se, z jaké rodiny pochází, jak hledal víru i své místo ve světě, co pro něj znamenalo veslování či práce ve fabrice, a samozřejmě také, jak dospěl ke kněžství. V jednotlivých

kapitolách sledujeme jeho začátky v Plzni, „vyhnanství“ v Toužimě i čas, kdy kněžskou službu vykonávat nesměl. Úplně nové možnosti se před ním otevřely po Sametové revoluci, kdy se pustil do řady aktivit, včetně své pozdní akademické dráhy. Aleš Opatrný však nekomentuje jen své životní peripetie. Vyjadřuje se i k problémům manželství či mezigeneračních vztahů. Vyprávění končí symbolicky na Vyšehradě – na místě, k němuž vzhlížel kdysi z Vltavy coby veslař a kam dnes za ním přijíždějí lidé z celé republiky.

**Pro knihu hlasovali:** Karel Herbst, Tomáš Holub, Vojtěch Kodet a Prokop Siostrzonek.

**KNIHKUPECTVÍ CESTA**  
Rašínova 5, 602 00 Brno  
542211621, 739523755  
www.cestabrno.cz

**CESTA**

**Kristýna Plíhalová**  
**ENCYKLOPEDIE DOBRÝCH SKUTKŮ**

Pro nejmenší k prohlížení, pro začínající čtenáře a pro všechny děti, které láká být dobroději.

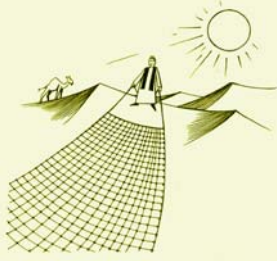





**NOVINKA**

**RYBÁŘ NA POUŠTI**

FEJETONY A JINÉ TEXTY  
P. JANA RYBÁŘE SJ



**Knížka fejetonů a textů jezuitu Jana Rybáře.**



Objednávky:  
www.grantis.cz www.kna.cz

**TRIÁDA**

**Ladislav Dvořák: Sentence**  
První knižní vydání souboru nalezného v pozůstatosti a tvořeného krátkými texty: prózami, básněmi v próze a úvahami.

**František Daniel Merth: Sbírkky básní**  
Dvousazkové souborné kritické vydání básnických sbírek.

Objednávejte na e-shopu [www.i-triada.net](http://www.i-triada.net)

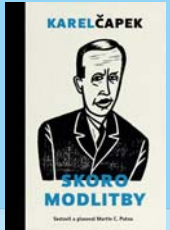
**SKORO MODLITBY KAREL ČAPEK**

Sestavil a glosoval Martin C. Putna

Modlitební knížka pro nemocné a kostelní nechodiče.

**NAKUPUJTE U NAKLADATELE SE SLEVOU 15%**

**SLEVOVÝ KÓD: KATYD**



**WWW.BIBLION.CZ**

**TRINITAS**  
Havlíčková 14, 568 02 Svitavy  
Tel.: +420 605 804 333  
trinitas@unet.cz  
www.trinitas.joinmed.cz

**KAREL SKALICKÝ**  
**VYZNÁNÍ NA HRANĚ ČASU A VĚČNOSTI**  
Všechny cesty vedou do Říma



**Karel Skalický: Vyznání na hraně času a věčnosti**  
První díl paměti teologa, katolického kněze a pedagoga Karla Skalického vypráví o jeho dětství, dospívání a je zároveň strhujícím svědectvím mladého člověka, který se z touhy po kněžství odhodlal k dramatickému úniku do Rakouska a posléze do Itálie.  
Vázaná kniha, 328 stran, cena 288,-Kč

**PAVEL OBLUK**  
**Milý Jidáš...**  
DOPISY OČITÝM SVĚDKŮM VELIKONOČNÍHO PŘÍBĚHU

**Milý Jidáš...**  
Dopisy očitým svědkům velikonočního příběhu  
PAVEL OBLUK

Co viděli a jak se cítili svědci Ježíšových posledních dnů? A jak jeho příběh prožíváme my? Ať už jdeme vědomě za Ježíšem, nebo jen tak procházíme okolo, dveře velikonočního příběhu jsou otevřené. Připojme se k dobrodružnému dialogu s postavami Nového zákona přes propast dvou tisíciletí.

Cena 229 Kč

**eshop.cirkev.cz**

**ignác**  
HLEDÁ NĚCO VÍC

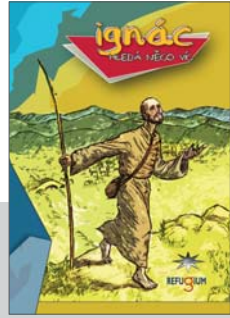
V jubilejním jezuitském roce 2021–2022 zaměříme svůj pohled na Ignáce, zakladatele jezuitů. Charakterizuje ho touha vytvářet v životě smysluplné věci – i přes všechny nezodpovězené otázky, pochybnosti a krize – a přitom všem zůstat v rozhovoru s Bohem věrný. Výstižně na to vše poukazuje obrázek z pestrého světceva života.

**Komiks 72 stran 169 Kč**

**Vázaná 448 stran 420 Kč**

**NAKLADATELSTVÍ REFUGIUM VELEHRAD ROMA**


KŘÍŽKOVSKÉHO 2, 779 00 OLOMOUC  
TEL.: 603 473 152  
REFUGIUM@REFUGIUM.CZ  
**WWW.REFUGIUM.CZ SLEVA 15%**



**Tomáš Špidlík**  
**Sofologie Bazila Velikého**

Otec Špidlík potvrzuje slova apoštola Pavla: „Učíme moudrosti..., to však není moudrost tohoto světa.“ Čtenář si odnáší obtisk Boží Moudrosti, tj. nového chápání světa v Bohu. Ani současná církev nesmí zapomenout na schopnost vidět Boží krásu ve stvoření.

**Tomáš Špidlík**  
**Sofologie Bazila Velikého**



**ROZHOVORY**

**Martin Bedřich**  
**Tomáš Petráček**  
**NADĚJE V DĚJINÁCH**

**Tomáš Petráček, Martin Bedřich**  
**NADĚJE V DĚJINÁCH**  
Rozhovory s historikem a teologem P. Tomášem Petráčkem. Petráčkovy úvahy o dějinách se proplétají s jeho rozbořením dnešního křesťanství a katolické církve, i celé společnosti.  
Váz., 192 s., 269 Kč

**Eric H. Cline**  
**TŘI KAMENY JSOU ZEĎ**  
Příběhy z dějin archeologie  
Přehled objevů posledních desetiletí (např. nález pozůstatků předchůdců člověka v Africe, objev válečnicků terakotové armády či ledového muže Ötziho).  
Váz., 496 s., 469 Kč



**www.ivysehrad.cz**

**NAKLADATELSTVÍ TRITON**

**ANĚL V KULICHU**  
Otfried Preussler  
Ilustrace Sofie Helfert

**POVÍDÁNÍ O SVATĚ ANEŽCE ČESKÉ**  
Aneta Procházková  
Ilustrace Markéta Vydrová

**SVATÝ FRANTIŠEK, PRÁTE TĚLO A SESTRA PÍSEČ**  
Tomáš Vondrovič  
Ilustrace Markéta Vydrová

**O NAŠI MILÉ PAVU**  
Dětské národní legendy a pohádky  
Tomáš Vondrovič  
Ilustrace Markéta Vydrová

**www.tridistri.cz**

-duchovně-politicko-historiografické-ho velkopodniku, který se týkal také nás Čechů.

#### JOLANA POLÁKOVÁ,

filozofka

1. Papež František: **Eucharistie – srdce církve.** Promluvy o mši svaté (Karmelitánské nakl.); 2. Karel Schulz: **Kámen a bolest** (Vyšehrad); 3. John Bunyan: **Poutníková cesta** (Didasko) – do soudobé češtiny převedl Karel Hýsek.

#### JOSEF PROKEŠ,

katolický kněz

1. Šúsaku Endó: **Hluboká řeka** (Vyšehrad) – krásný román o Ježíšově prosté a pokorné přítomnosti v dějinách, a tedy i v naší každodennosti. Povzbudil mě v objevování Ježíše v jednoduchosti mého života; 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – inspirativní a otevřený pohled na dnešní církev i svět, který může pomoci v hledání další cesty. A dodá naději; 3. Karel Skalický: **Vyznání na hraně času a věčnosti** (Trinitas) – pro dnešní církev tolik potřebná věrohodnost, svěžest a odvaha. V tomto případě ve vyprávění kněze a teologa z jižních Čech.

#### STANISLAV PŘIBYL,

kněz a generální sekretář ČBK

1. **Dotek tvého ticha.** Výběr ze španělské mystické poezie (Refugium) – v překladu Josefa Hrdličky; 2. **Youcat.** Kurz víry (Karmelitánské nakl.); 3. Ctirad Václav Pospíšil: **Úvod do husovských dilemat.** Historie a teologie (Karolinum).

#### IRENA PULICAROVÁ,

dramaturgyně TV Noe

1. Papež František: **Fratelli tutti** (Karmelitánské nakl.); 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 3. Petr Blažek, Vojtěch Pokorný: **Duchovní střed Evropy** (Muzeum Karlova mostu).

#### MARTIN C. PUTNA,

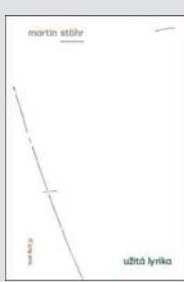
literární historik

1. Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál) – že to nejde? Ale jde. 2. Marta Veselá Jirousová: **Zahrada** (Host) – přiznávám, nejsem nestranný. Marta mi tu knihu dala ve Staré Říši a já teď zrovna pořadám Magorské modlitby; 3. Mikuláš Medek: **Nahý v trní** (Národní galerie Praha) – katalog k přehledné výstavě, znovu potvrzující, že nehlubší duchovní obrazy bývají malovány od necírkevníků.

#### ANTONÍN RANDA,

předseda Cesty 121

1. Aleš Palán: **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** (Prostor); 2. Ben Shapiro: **Jak zachránit západní civilizaci** (Leda); 3. Karin Lednická: **Šikmý kostel** (Bílá vrána) – pozoruhodný román z oblasti Karvinska, sepsaný podle skutečných událostí.



#### Martin Stöhr: Užitá lyrika

(Host 2020)

„Vteřina ve věčnosti a věčnost ve vteřině,“ charakterizoval v anketě básníkovu novou sbírku literární historik Jiří Zizler. Martin Stöhr kdysi začínal v širokém proudu spirituálně laděné poezie, ale časem se jeho poetika rozvolnila ve prospěch spíše nekonfesionálních, civilních námětů. Jeho pátá sbírka shrnuje básně, které vznikaly od roku 2012. Básně jako lyrické nálezy, které se nenechaly odehnat. Jako třeba: „Vyšel jsem dnes do podzimu / v laskavém a něžném světle / vystoupil z elektrické linie jen tak / kdesi nad hlavou v liánách drátů / spatřil viset malý praporek t8mb.“ Jak výstižně napsal v Tvaru básník a esejista Adam Borzic: „Stöhrova poslední sbírka ve mně i po několikerém čtení zvoní vesmírem. A přitom je tak intimní, tak civilní, tak ledabylá. Jen tak nahozená a současně plná tajemství, ovšem bez patosu. Tyhle básně nepotřebují moc komentářů, člověk má chuť poslat ke všem rohatým všechnu chytristiku, veškeré plané přemítání.“ Víc tu netřeba dodávat.

**Pro knihu hlasovali:** Petr Hruška, Marta Veselá Jirousová, Vít Slíva a Jiří Zizler.

#### JAN REGNER,

katolický kněz

1. Anselm Grün: **Nepromarni svůj život.** Mít pro co žít (Alpha Book); 2. Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál); 3. Marshall B. Rosenberg: **Nenásilná komunikace v praxi** (Portál).

#### KAREL SATORIA,

katolický kněz

1. Marek Vácha: **Selfička** (Cesta); 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 3. Štěpán Smolen: **Cikánský evangelia** (Cesta).

#### OLDŘICH SELUCKÝ,

spisovatel

1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad); 2. Hannah Arendtová – Gershom Scholem: **Korespondence** (OIKOYMENH); 3. Jiří Hejda: **Žil jsem zbytečně** (Machart).

#### PROKOP SIOSTRZONEK,

arcipát břeňovský

1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) –

je moc důležité pro všechny poučit se z historie pro lepší budoucnost; 2. Tomáš Kutil – Aleš Opatrný: **S Pánem Bohem se žije navěky** (KNA) – z každého dobře prožitého života se dá vzít povzbuzení; 3. Tomáš Novotný: **Moudrost v jidiš příslovích** (Karmelitánské nakl.) – vyvolený národ ve všech staletích přispěl k poučení ostatních.

#### KAREL SKOČOVSKÝ,

katolický kněz

1. Robert Sarah, Benedikt XVI./Joseph Ratzinger: **Z hloubi srdce** (Hesperion); 2. Tomáš Akvinský: **O prozíravosti v Teologické sumě** (Krystal OP); 3. Neal Lozano, Matthew Lozano: **Otcovo srdce** (Doron).

#### VÍT SLÍVA, básník

1. Martin Stöhr: **Užitá lyrika** (Host); 2. Petr Hruška: **V závalu** (Revolver Revue); 3. Marek Vácha: **Selfička** (Cesta).

#### JAN STRÍBRNÝ, historik

1. Vojtěch Novotný: **Martyr Christi.** P. Adolf Kajpr SJ (1902–1959) (Karoli-



#### Marek Vácha: Selfička

(Cesta 2020)

„Dříve si lidé psali deníky, aby pomohli paměti a zachytili pomíjivé okamžiky. Rembrandt si občas kreslil rychlé skici, pérovky, zachycení momentu pár čarami. Dnes si mladí fotí selfička, aby, snad, zachytili důležité momenty života. Naučil jsem se selfička nikoli fotografovat, ale psát. Chci teď spíše ustoupit do pozadí a nechat čtenářovu fantazii pracovat, chci ukázat jen náčrtky,“ píše o své útlé knížce Marek Orko Vácha. Nejde však o žádné líbivé momentky ze života a ani sám autor neustupuje tak úplně do pozadí. V prvním sledu mají jeho burčující myšlenky vytrhnout čtenáře z lenosti, sobectví a spokojenosti. „Od první stránky Vácha nešetří nikoho, kdo si zvykl na klidný život v závětrí, odkud lze bezpečně komentovat okolní dění, a být navíc vtípný,“ napsal Zdeněk A. Eminger v recenzi pro KT. A dodává, že Vácha „svým životem i přiznanými pády a vzkříšeními ručí za to, co píše, a tedy i za to, co ho bolí a z čeho patrně pramení jeho duchovní síla a víra“. Knížka je tudíž zároveň jeho skrytým přiznáním, co ho trápí a štvě.

**Pro knihu hlasovali:** Josef Pazderka, Karel Satoria, Vít Slíva a Jiří Zajíc.

num); 2. Petr Blažek, Vojtěch Pokorný: **Duchovní střed Evropy.** Dějiny Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze 1650–2020 (Muzeum Karlova mostu); 3. Ctirad Václav Pospíšil: **Úvod do husovských dilemat.** Historie a teologie (Karolinum).

#### HANA SVANOVSKÁ,

redaktorka Radia Proglas

1. Richard Rohr: **Univerzální Kristus** (Barrister & Principal) – nízkoprahové, a přitom teologicky podložené a odvážné křesťanství „bez vytáček“; 2. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – povedený dialog dvou současných českých katolických intelektuálů, na které můžeme být hrdí; 3. Debra Hirsch: **Svatý sex** (Biblion) – konečně kniha, která spolehlivě a zábavně vyvrací, že šesté přikázání je přikázáním prvním, jak si někdy myslíme my katolíci. A taky text, který dokazuje, že do církve patří nejen lidé žijící v manželství nebo lidé duchovního povolání, ale dokonce i ti bezdůvodně „single“. A co je největším kamenem úrazu – autorka bezelstně svědčí o tom, že Bůh má své plány i s těmi „jinak“ orientovanými.

#### MARIE SVATOŠOVÁ,

lékařka

1. Štěpán Smolen: **Cikánský evangelia** (Cesta); 2. **Youcat.** Kurz víry (Karmelitánské nakl.); 3. Aleš Palán: **Rady Pánu Bohu, jak vylepšit svět** (Prostor).

#### JANA SVOBODOVÁ,

provinciálka salesiánek

1. Chiara Amirante: **Boží průlom v římském podsvětí** (Paulínky); 2. Gregory Boyle: **Kérky na srdci** (Paulínky); 3. Neal Lozano, Matthew Lozano: **Otcovo srdce** (Doron).

#### JAROSLAV ŠEBEK,

historik

Vedle dvou skvělých rozhovorů Zdeňka Jančaříka s Ludmilou Javorovou **Ty jsi kněz navěky** (Portál) a Martina Bedřicha s Tomášem Petráčkem **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) mě zaujala kniha Ivana Krasteva a Stephena Holmese **Světlo, které pohaslo: Vyúčtování** (Karolinum), která se snaží zodpovědět otázku, proč v dnešní době roste vliv populistů nejrůznějšího druhu.

#### KAREL ŠIMR,

evangelický farář

1. Jaroslav Vokoun: **Setkat se s Bohem v dějinách** (Karmelitánské nakl.); 2. Jan Roskovec: **Evangelium podle Jana** (Česká biblická společnost); 3. Charles Journet: **Sedm Kristových slov na kříži** (Krystal OP).

#### JIŘÍ ŠTOURAČ,

výtvarník

1. Michal Řoutil: **Nevěřící, odejďte!** (Pavel Mervart); 2. Petr Blažek, Vojtěch Pokorný: **Duchovní střed Evropy** (Muzeum Karlova mostu); 3. Jan Novák: **Kundera** (Argo/Paseka).

**JAN ŠULC,***kněžní redaktor a editor*

1. Karel Čapek – Martin C. Putna (ed.): **Skoro modlitby** (Biblion); 2. Tomáš Halík: **Čas prázdných kostelů** (Nakl. LN); 3. Tomáš Špidlík: **Otče náš** (Refugium).

**PAVEL ŠVANDA,** *spisovatel*

1. Andrzej Walicki: **Marxismus a skok do království svobody** (Argo) – dějiny marxistického myšlení od Marxových předchůdců po Gorbačova. Poutavé. A pro leckoho i četba k vystřízlivění; 2. Rüdiger Safranski: **Goethe**. Umělecké dílo života (CDK) – „Co se týkalo svobody, nikdy ji nevyžadoval politicky nebo rétoricky, ale žil ji.“; 3. T. S. Eliot: **Křesťan – kritik – básník** (Argo) – z anglických originálů vybrali a přeložili M. Hilský, P. Onufer, M. Pokorný.

**MILAN TESAŘ,***hudební publicista*

1. Michal Řoutil: **Nevěřící, odejděte!** Současné pronásledování křesťanů ve vybraných zemích Blízkého východu a Afriky (Pavel Mervart); 2. Thomas Kaufmann: **Vykoupení a zatracení**. Dějiny reformace (Argo); 3. Volodymyr Vjatrovych: **Ukrajinské 20. století**. Zatajované dějiny (Academia).

**RADEK TICHÝ,** *kněz a teolog*

1. Efrém Syrský: **Velikonoční hymny** (Pavel Mervart); 2. Tertulián: **O modlitbě** (Krystal OP); 3. Charles Journet: **Sedm Kristových slov na kříži** (Krystal OP).

**JINDŘICH TLUKA,***katolický kněz*

1. Robert kardinál Sarah, Benedikt XVI./Joseph Ratzinger: **Z hloubi srdce** (Hesperion); 2. Papež František: **Eucharistie – srdce církve** (Karmelitánské nakl.); 3. Josef Kroutvor: **Pomalu na cestě k Betlému aneb Malá vánoční četba** (Archa).

**JIŘÍ TRÁVNÍČEK,***bohemista*

1. Hubert Wolf: **Celibát** (Prostor) – přel. Daniela Petříčková. Komplexní pohled na celibát, který je podle autora nesmyslný, chybí pro něj důvody, a přesto se ho církev není schopna či ochotna zbavit; 2. Jan Konvalinka – Aleš Palán: **Spánek rozumu plodí příšery** (Prostor) – věrohodná obhajoba racionality, zejména pro potřeby naší doby. Hlas člověka, který nám věru má co říct, a navíc to říct umí; 3. Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál) – žena, která v mnohém předběhla naši dobu, jedna z těch, o nichž snad ani nevíme, jak moc bychom na ně měli být hrdi. Velký klenot české katolické církve.

**LUCIE TUČKOVÁ,***romanistka a spisovatelka*

1. František Štorm: **Stavitelé** (Volvox Globator); 2. Anna Bolavá: **Před povodní** (Odeon).

**VÁCLAV VACEK,***katolický kněz*

1. Zdeněk Jančařík – Ludmila Javorová: **Ty jsi kněz navěky** (Portál); 2. Jan Rybář: **Rybář na poušti** (Grantis); 3. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad).

**MAREK VÁCHA,***kněz, přírodovědec a pedagog*

1. Vít Slíva: **Cherubín troubí na kost fanfáru** (Druhé město); 2. Miloš Doležal: **Do posledních sil**. Tři dokumentární povídky z konce protektorátu (Host); 3. Jiří Vácha: **Meze darwinismu**. (Masarykova univerzita Brno).

**ELIŠKA VLASÁKOVÁ,** *spisovatelka*

1. Francois Mauriac: **Život Ježíšův** (Triáda) – ač kniha vyšla ve Francii poprvé před osmdesáti lety, stále živě oslovuje křesťana i v současnosti; 2. Milena Šimsová: **Dlouhý běh Jana Šimsy** (Eman) – myšlení a život odvážného evangelického faráře sepsala po jeho smrti s obdivuhodnou pečlivostí vzdělané archivářky jeho žena Milena; 3. Si Tung: **Zvrácený osud** (Verzone) – jak nepředstavitelně těžkou cestu musí ujt lidé ze současného chudého čínského venkova, chtějí-li uspět v životě ve městě.

**VOJTĚCH VLČEK,** *historik*

1. Jan Rychlík: **Československo v období socialismu 1945–1989** (Vyšehrad); 2. Markéta Doležalová (ed.): **Katolická církev v Československu**. Kardinál Josef Beran a jeho doba (Katolický týdeník – ÚSTR); 3. Michal Řoutil: **Nevěřící, odejděte!** Součas-

né pronásledování křesťanů ve vybraných zemích Blízkého východu a Afriky (Pavel Mervart).

**STANISLAVA VODIČKOVÁ,***redaktorka ÚSTRU*

1. Stanislav Příbyl: **Mariánský sloup**. V souvislostech víry a ducha (Karmelitánské nakl.); 2. Philip Morgan: **Hitlerovi kolaboranti** (Pangea); 3. Tomáš Špidlík: **Matka Boží** (Refugium).

**JIŘÍ ZAJÍC,***pedagog a publicista*

1. Martin Bedřich – Tomáš Petráček: **Naděje v dějinách** (Vyšehrad) – velice důležité svědectví pro naši dobu; 2. Debra Hirsch: **Svatý sex** (Biblion) – kéž by i naši duchovní dokázali s takovou citlivostí i kompetencí hovořit o tomto tématu; 3. Marek Vácha: **Selvíčka** (Cesta) – Orko tu dává hluboce nahlédnout do srdce svého i srdce křesťanství.

**VOJTĚCHA ZIKEŠOVÁ,** *řeholní**sestra a generální představená*

1. Chiara Amirante: **Boží průlom v římském podsvětí** (Paulínky); 2. Stanislava Vodičková (ed.): **Nebe bylo plné hvězd**. Pokus o likvidaci řeholního života v Československu (ÚSTR); 3. Floyd McClung: **Vést jako Ježíš** (Samuel).

**JIŘÍ ZIZLER,** *literární historik*

1. James Hillman: **Nová vize psychologie** (Malvern) – přel. Jindřich Veselý. Odvážný a hluboký vhled do podstaty duše, jež prý je skutečná, zatímco my jen zdánliví; 2. Flannery O'Connorová: **Tajemství a mravy** (Argo) – přel. Marcel Arbeit. O neúprosné a zákonitě nutnosti organické vnitřní etiky a logiky psaní; 3. Martin Stöhr: **Užitá lyrika** (Host) – vteřina ve věčnosti a věčnost ve vteřině.

Anketu připravil JAN PAULAS

**NAKLADATELÉ ROKU 2020**

Následující pořadí ukazuje úspěšnost jednotlivých nakladatelů, tj. kolik jejich titulů na sebe dokázalo upozornit.

**1. MÍSTO:**

Argo – 10 titulů

**2. MÍSTO:**

Karmelitánské nakl. – 9 titulů

**3. MÍSTO:**

Vyšehrad – 8 titulů

Co všechno udrží  
člověka při životě?

Od autorky oceňovaného  
románu *Němci*



hostbrno.cz

**HOST**